Anul II. Nrul 23. Apare în fiecare Joui. Budapesta 22 Octombrie 1903

Abonamentul:
1 an: ... ... 4 coroane
1/2 an: ... ... 2 coroane
1/4 an: ... ... 1 coroană
Un numer: 8 fileri
Dacă 30 foi se vor abona pe o singură adresă abonamentul costă:
Pe un 1/4 de an 60 fileri.
Pe 1/2 de an 1 cor. 20 fileri
« 1 an 2 cor. 40 »

VOINTA POPORULUI

Organul partidei socialdemocrate reorganisate din Ungaria.
Foaie pentru poporul muncitor Român.

Aici să se adreseze tot felul de scrisori și bani.
Redacția și administrația:
Szabad Szó
BUDAPESTA,
VII., István-ut 67.

Mezöfi Vilmos
Redactor prim.

Frații!

La cari au espirat, abonamentele în 1 septembrie și 1 octombrie, deacă nu vă reînoiți abonamentele: numărul acesta este cel din urmă pentru că nóuă nu ne dă domni; ca la Adevărul bani să trimetem foile în ciinste și noi plătim tipariul și hîrtia, dar grăbiți și vă reînoiți abonamentele la cari sau sfîrșit.

Redacțiunea.

!! Nainte!!

Numărăm al doilea an de zile, decînd Vointa Poporului au rupt șirul suferințelor spre a duce lumină în cassa poporului Romîn. Noi știm foarte bine, căci cum am suferit și suferim noi socialdemocrații: cari suntem în fruntea mișcărei; așa au să sufere frații și pretini, romîni: însă nu numai romîni ba toate poporele acestei țări, cari șau adoptat ideia socială democrată. Pentru că puterea, domni este ca epurele, care aude vîjeitul apei, fuge să, să ascundă dinăintea vînătoriului. Óre! Dinăintea nóstră acei domni puternici, grăsuleții; pentru ce iși ascund apăsările lor cu puterea armei? Pentru ce caută refugi în mijlocul jandarmilor, dinaintea poporului care pînă acum au fost rob al muncei? Da, pentru că să mișcă frunza fuge epurele . . .

De ani de zile am cerut să ne de-e drepturile, care le avem moștenite dela natură! Iar ei în timpul de cerere neau răspuns cu pușcă și cu suliță: așa că, la anul 1897 și 1898. domni au înpușcat ómeni, atunci sau întîmplat de pe un frate și pretin cu numele Joan Covaci din H.-Vásárhely, lau judecat la 5 ani de robie. Ear cînd au înplinit 4 ani au zis domni cătră el: deacă te făgăduești căci te lași de socialdemocrație îți ertăm acest an ce mai ai de înplinit El au răspuns: deacă aș știi căci aici mor . . . mîncat de vermi, să num mai văd drăgălași'in copilași nici atunci nu voi renunța la idea de socialdemocrat. Și au înplinit 5 ani de zile. Iată că la prigonirile acelea crîncenă a d-lor am devenit din zi în, zi mai puternici și azi șopîrlele tremură de cuvîntul nostru căci am devenit puternici.

Dómne, dómne: óre pentru ce sunt așa dușmani, socialdemocrației domni . . . deși în jurul aradului în conuma sepreușului, au șters de pe fața pămîntului 6 flori, șasă brazi, șasă vieți romînești; care era să piară fără nici nu cuvînt, măcar de! „Grigițiî domnilor căci ce ați făcut.“ Ați omorît ómeni . . . dar totuși. „Iubirea“ leau sărit in ajutor și advocatul democrat rumîn, adecă Mihail Velici. Pătruns de idealul omenirei, leau sărit în ajutor, în congregația aradană.

Și au cerut socoteală ucigașilor, căci pentru ce au omorit ómeni . . .!

Tóte acestea prigoniri sînt numai! Cavalerile întărire căci; știți bine: ferul întru cît îl botiî să oțălește. Oțălițăvă dar poporele lumei! Oțalițăvă dar rumînilor! Căci cînd o-să patrundă ideile socialiste în casa fiește carui proletar din Ungaria: avem să rupem lauțurile apăsărei, și cu toții să ne ünim sub marele drapel roșu pe care este scris „Unițăvă popórele lumei.“

Síngură unitatea este scăparea nóstră, unitatea socialistă internațională este scăparea și libertatea, națiunilor. Dar munca este viața, dar munca să domniască — munca să trăiască. Nainte dar! la muncă sus: proletarilor. Isus Cristos au suferit mórte pentru dreptele învățături întru des robirea poporelor. Nainte dar muncitorilor. Căci mórtea șepreusteni este sigilul mișcărei muncitóre, căci să mișcă marea însă marea omenirei, care ne întărește credința de o glorie a Voinței Poporului: a poporului este puterea numai voință trebue.

Voință iată au pătruns în inimi — și brațele lucră: dar „su inimele“ căci brațele lucrătorilor nu să îndóe de lucru. Pe cînd sau redeșteptat inimele sunt acolo și apăsările. Pă cînd rumînul dinpreună cu cele lalte popoeră șau ridicat cuvîntul de po-

Organisați-ve în pace!

runcă căci au sosit timpul ca să nu fie apăsați și apăsători, săne bucurăm și noi lucrători de o viață mai liberă de o cojiță mai dulce.

Iată și vedem, sulița lucind prin comune, iar presa capitalistă trîmbiță, dinainte căci sau mișcat romîni. Zău sau mișcat romînul ungurul neamțul și altele popóră: sub o sîngură voce a socialdemocrației care nu cu arma voește să căștige apărarea drepturilor raționale și naturale.

Natura neau născut în drepturi omenești, căci totĭ goi neam născut: dar unu și acelaș drept avem și noi lucrători, la viață de o potrivă ca toți ómeni, ca nu măgari și cîni să aibă drepturi (în ungaria! Deacă are omul cel putin 15 măgari ori cîni și plateșc după ei o anumită dare atunci are drept de vot. Iar, pere măgari ori cîni; nam după ce plăti poiție au perit și dreptul de votare. Acum cine au avut drept? omul ori animalele căci omul au rămăs iar dobitócele au perit ci ómeni.)

Nainte dar, proletarilor! Căci leul numai leu naște iar pizma nu are să frîngă o pătură o pătură care cu știința voește să învingă. Nainte dar sub steagul socialdemocrației reorganisate.

Teodor Popoviciu.

O palmă D-lui grof Tisza István.

D-lŭ grof Tisza au ținut o conferință în Oradea mare sub nume de „socialismul și eparchia." Aceia zice conferențiarul Tisza căci socialismul care cu pași repezi sau răspândit în ŭngaria nu este adevăraiul socialism, cași în străinătate, și propaghează numai pentru interesul personal promițînd niște lucruri inposibile.

Are drept domnul gură mare și burtă năplină, căci socialismul nŭ întóte este în ungaria ca în, unele țări din străinătate. Pentru că ungaria este un stat agrar, dar însă în tóte tendințele socialismului ungar, este conform acelui din Germania deesemplu: deși Germania este un stat comerical, mai mult decît agrar. Dar toți pentru unul și acelaș zel măreți luptăm; ca să nu fie apăsați și apăsători. Să nu fie trintori, cari fură munca lucrătorului. Așa dar socialismul fie în stat comercial ori agrar; luptă pentru un punct in care să cuprinde. „Egalitate, frățietate și libertate." Pentru laudabila ide-e care asigură, drept și pîne ori cărui persónă care sau născut om.

Nu este adevăr nici aceia căci socialdemocrațiĭ Ungariei au născocit în capul poporului apăsat, niște lucruri cari sunt înposibile de ajuns. Deacă domn burtă largă (grofu) cugetă așa atunci el trăește încă în veacul al XIX. în acărui sfîrșit sau manifestat în ungaria un socialist așa zis alui Várkonyi care în programa lor așa lucruri au avut, de au fost înposibile de ajuns. Cari au propagat, înpărtirea pămînturilor, asalturi cu puterea și altele. Prin urmarea programei sau născocit revolte între capital și lucrători în comitatul Szabolcs si în alte părti.

Dar acesta — să țio însĕmni bine — burtă largă, căci în veacul trecut sau întîmplat acestea. Iar de atunci sau schimbat lumea întru atîta de din socialismul Várkonyi dabia au rămas amintirea precum să va întîmpla și din pătura Burgheză, (domnilor) așa zisă pătură cultă. Dar unde este cultură acolo! Unde, omenirea este órbă: precum ești tu grofule (burtă largă) căci țiau luat au și argintul; după degetele tale: lumina ochilor, case nu vezi mai departe decît pînă la: veacul (seculul) al XIX. Trezește-te măi. burtă largă căci am pășit în veacul al XX. iar socialismul Várkonyi sau prăbușit cu totul. Ie, — cetyeștye numai măi burtă golă, programa partidei nóstre să vezi căci nici un punct, nu este care ar fi contra legilor de azi, din contră așa puncte găsești măi grofule tisa în programa nóstră, de trebue să te înroșești cu guvernul cu tot la față, din-preună cu toți contribuitori la alcătuirea legilor, căci pînă acum nu sunt încă numai, niște cereri ascuțite.

Almintrelea: spre motivare, mai deaprópe te rog burtă largă! Săm aduci numai un punct imposibil din programa nóstră. Și de, îĭ sucede, eu îm ridic pălăria naintea lui.

Aceia încă zice groful căci păjumătate; culțiĭ propaghiază ideia socialistă în ungaria.

Fiĭ liniștit d-le burtă largă. Așa au fost aceasta în tot deauna precum dovedește istoria lumei și va fi și acum. Căci toți filozofi lumei; care au luptat din ideal pentru omenire sau născut: care în iesle, care în colibă și au cucerît lumea. Deși puternici nisuesc case întraducă pă móra lor acelea adevăruri, dar însă! Este de vădit; căci Isus Cristos sau născut în iesle, iar învățăcei lui nu au absolvat facultatea, iura ori altele; uni au fost pescari alți vameși. Zău au fost ei persecutați de pătura domnească, de farizeiĭ cfalificațiĭ, căci au văzut că din învăță turile lor își va avea domn perirea. Dar idea care au lățito învățăcei, la un timp și acei perzecutori culți șau adoptat ideile lor.

Intră altele zîce tisa căcî socialdemocrați în deasă în buzunar fileri poporului lucrător. Nu știu ce dreptate este în aceasta dar atîta știu, căci în toți ani la congres și cu cel mai de pă urmă cruceri socotește persónele cari sunt în mișcarea socialdemocrației, spre îndestulirea tuturor și din nou congreziști votează încredere persónelor cari sunt în fruntea mișcărei. Mai scurt încă nu am cunoștință despre aceia căci ore un socialist democrat să fie director la vre o bancă ori membru în guverna mentul țărei ori altele ori altele.

Ci, folosin dusă de cuvîntul unul pentru toți toțiĭ pentru unul după căștigarea drepturilor — lo

Așa dar d-le tisă! Văd știĭ bine săți lucru meseria. Eminent știĭ să mințăști.

D le burtă gólă! Din tóte insultele d-tale ce leai adus socialdemocrației alt ecstras un socialdemocrat adevărat nu póte să își câștige decît! Căci, fiind vorba de classa care aparțini. Și d-ta predici apă și bei vin ca alții trîntori. După un preot, — editorŭ.

Vorbe frumoase.

Este trist, dar adevĕrat, că maĭ sunt încă oamenĭ, pe carĭ cu două-treĭ vorbe poate să'i cumpere. La asemenea lucrurĭ speculează foaia »Adevĕrul,« care cu sprijinul stăpînireĭ apare în editura bandeĭ luĭ Bokanyi Dezső, despre care a zis baronul Kaas Ivor în Dietă că are de la poliția din Capitală 300 coroane pe lună ca să prostească poporul. Adevĕrul foarte frumos vorbește, întocmaĭ parcă ar fi foaie socialdemocrată. Dar într'adevĕr numaĭ de aceea vorbește așa, ca să câștige încrederea poporuluĭ, și apoĭ să'l trădeze, să'l vîndă pentru banĭ la stăpînire. De aceea românilor, nicĭ odată să nu ascultațĭ dacă cine-va bine vorbește, orĭ rĕu. Pe aceea să dațĭ, pe ce voĭ științĭ. Aceasta voĭ o științĭ că partida socialdemocrată reorganisată din Ungaria a fost cea d'întâĭ care a început luptă crâncenă, pentru drepturile celor treĭ milioane de românĭ din Ungaria. Și acest lucru îl științĭ că »Vointa Poporuluĭ« întotdeauna a scris pentru voĭ. Voĭ științĭ că partida noastră vĕ trimite apoștoliĭ carĭ vĕ luminează. Voĭ științĭ că la Congresul de la Szalonta Mare proletariĭ ungurĭ s'au sărutat cu proletariĭ românĭ. Această sărutare frățească este vecĭnicul amanet, că voĭ trebuie să rĕmânețĭ la partida socialdemocrată reorganisată, și dacă se va găsi vre-un înșelător care ar îndrăzni să vorbească contra noastră, contra »Vointeĭ Poporuluĭ« scoatețĭ'l cu bîta din mijlocul vostru. Nicĭ acest lucru să nu vĕ înșele, că «Adevĕrul« cu sutele vi le trămite în dar pe capul vostru. Băgațĭ de seamă, cine dă ceva în dar, așteaptă și ceva în schimb. Noĭ «Vointa Poporuluĭ« nu o dăm în dar, din filerĭ poporuluĭ muncitor apare »Vointa Poporuluĭ.« «Adevĕrul« lesne poate să vi'l dea în dar, fiind că este sprijinit de cârmuire, care le dă lor banĭ, poate că și poșta le împarte în dar. Băgațĭ de seamă, aceĭ carĭ în dar dau ceva, nu sunt prieteniĭ vostri. Aduceți-vĕ aminte de alegerile ablegaților, așa este, atuncĭ ațĭ căpătat în dar țigărĭ, vin și friptură. Acest ablegat pe care l'ațĭ ales, pentru darul ce vi l'a făcut, este prietenul vostru? De aceea românilor cu foaia „Adevĕrul“ în foc, în foc cu toate epistolele ce primițĭ de la »Adevĕrul.« Nu credețĭ nimanuĭ, numaĭ în partida noastră să avețĭ încredere, fiind-că partidă a noastră este singura partidă care a dovedit că luptă pentru drepturile poporuluĭ român.

Auerbach Gustav.

Sigilul!!

Acesta precum să vede este ultimul cuvînt a pretinului Auerbach Gustav. Fiind lovît de multele vînturi, în starea de acum. Fiei binecuvîntattă, aceasta amintira care în ultimul său articlu, dă un sfat bun fraților Romîni, să fie tari în credința lor! In credința de socialdemocratiĭ reorganisațiĭ. Iar neputînd de a suparta mai mult lovirile sociale deacum, sau retras dela miscare pentru un timp și locul de redactor milau amînat ca să continiŭ eu lupta mai departe ca redactor a cestei foi. Dar eu vă reinoesc aceasta memorie a pretinului Auerbach și zic... Bîtă celui înșelători care va păși întră poporul rumîn sub nume de socialist fie ori și cine afară de trimeși partidei nóstre (scutinela.)

Redacțiunea.

TRIBUNA POPORULUI.

Marele Țar al Rusiei, după hotărirea ce au luat, case meargă la Roma: au renunțat din cauza fraților pretini din Italia, căci la așa un cap mare sau fost hotărîtă pretini din Italia săl primească după cum vam și aritat in trunul din numerele foarei nostre. Adecă, cînd va punepiciorul pe pămîntul acela care e scăldat cu sîngele mai multor luptători pentru libertate; precum au fost Garibaldi și alții. Numai decît au vut, începe muzica artistică a pretinilor Italieni conpusă din mîță și mîrtani. Vedeți întru cît au ajuns azi respectul regilor și puternicului împarat al rusiei pentru că sub domnia lui drepturile poporului lucrător nu este respectat. In nŭmele milionelor de lucratori din ungaria cari azi una sîmte afară de Hipnotizati lui Bocany și a lotrului din tabera lui bokány salut vouă poporă puternice Ruso-Italiene.) Salut pretiniei vostre ca și în viitor să tráiască vecinica legătură întră voi ca și noi muncitori acestei țări să aflăm refugi sub brațele vostre; care au dat dovadă acum, căci pentru interesul muncitorilor de nici nu iați văzut în veci: dar cu trup cu suflet dați dovadă de o sinceritate morală.

Ba iată chiar și în prezența puternicului, Țar, căci așa este denumit de puterile lumei. Dar cînd colo; și el este numai nu om.

Primiți, dar pretini Ruso-Italieni întinderea urarelor nostre sătrăiasca puternica legătură de iubire trăiască zelul „socialdemocratia,“ (Sentinela.)

CRONICA.

In comuna Tisza-Bö — învățătorul comunal în ziua de 30 septenbrie atîta au bătut pe un copil ee 6 ani din classa întîia cu numele Jenei N. pînă ce au murit, suntem curioș căci ce judecată capătă păcătasul.

Pentru ideie pe frații Joan P. și alții din Bécés ian judecat puterea cu 12 ceasuri de închisore.

Inoiți abonamentele!

Lăudată să vă fie frați închisorea pentru — că nu pentru falșificări, ca unĭ domni ați fost judecațĭ; ci pentru dreptățile lui Isus Cristos: Pentru socialdemocrație, Nainte dar cu zece puterĭ și plantați învățăturile lui Isus Cristos.

Grisa ministeriala. Trec zîle trec, săptămîni și tot acolo sîntem, unde calul lui sfîntu Jov; tot în loc stăm cu guvernul. Nusă găsește persona case eonducă starea aceasta atît de învrajbită. Dar însă nici nu să afle: pînă atunci cînd nu se va afla așa persona care să lupte pentru poporul apăsat. Au cazut miniștri primi după olaltă au cazut Széll, — au cazut Hédervári, odată: și iar au venit la putere și atunci au căzut lovit chiar de partida luiașa că și a do-ua óră au cazut. Acum, suntem fără guvern decît niște subștetuițiĭ; de azi da, mine ba.

Să zice căci regele voește să disolveze detta numai atunci grigiți ruminilor și nu sdramță de baron trimeteți în parlament, ci din mijlocul poporului care știe ce este suferinta,

Cursul piețeĭ din Budapesta.

Grâu pe 1903. Octombrie	—	cor.	7.57—7.87.
Cucuruz pe Octombrie	—	»	6.——6:70.
» » Mai	— —	»	5.26—5.29.

Starea secărei: neschimbeciosă. Tot asa și celelalte cereale.

ADUNARI.

In Arad. Duminecă în 11 lea octonbrie, am avut adunare în orașul Arad. La care au fos ca predicator fratele Mezőfi. La tren lau așteptat o mulțime de frați, de unde au mers la locul adunăreĭ Iar acolo sau adunat cam la 25 de miĭ de omeni și fratele Mezőfi după opredică de mai mult timp au arîtat ce voesc socialdemocrați. Deasemenea: am mai avut o multime de adunări, unde cu călăreți au așteptat pe frați din Pesta, din partea locului pŭțin în ar, viitor vom reveni.

SCRISORI.

Grigițiĭ!!

Frațiĭ și pretini! Am auzit căci scriețiĭ pă adrese personale. Precum! Auerbach și la alțiĭ, grigițiĭ fraților! Pă numele nimărni să nu scrieți numai pe adresa partidei căci altcum nu vă rezultăm Adresa partidei este Szabad Szó VII., István-ut 67. szám în Budapesta.

Comitetul central

Scrisori. Din mai multe părți a țărei, dela frați am căpătat scrisori, prin cari ne arată căci cum sunt persecutați. In comuna Roșia Birául cu perceptoriul și un pîrlit de scriitor au umblat după porție, în sat: și la mai mulți frați au spart ușile rupînd zarul după ușe, cași niște făcători de rele au străbătut în cascle ómenilor óre tu! Sdramță de hinți, finți de scriitor, din Roșia: nu din crițărași poporului trăești, óre tu nu după spinarea mai multori lucratori îțĭ căștigi pînea. Tocmai așa epistóle am mai căpătat dela mai mulți frați prin care ne róg să le spunem căci trebue să plătiască porție ori ba? Fraților noi știm fórte bine căci poporul, mai ales acum este perzecutat de putere dar nu vă înpuneți datorințelor vostre de cetețeni și plătiți porția care vise cere pentru că încă azi nu avem legi care să ne apere micul căștig al nostru. Unițivă numai căci va veni timpul cînd cu toți vom lucra, și cu toți vom mînca. Iar acei trîntori nu va mai sparge ușile fraților nostri ca niște tălhari.

POSTA POPORULUI.

Teodor B. în Seliște cu mulțămire suntem, pentru că neai trimes nri, de adevarul și sdrenițile celelalte a păcătosulni Șalusinsky. Așa să facă toți rumîni cu sdremțile d-lor adecă cu adevarul.

K. Pavel. Am primit o corónă pentru Das Freie Wort îl trimitem.

Togyer C. Am primit patru coróne dela d-ta pentru foi. — le căpătați.

Teodor A. în căpălnași calen darele sunt gata pe 1 noembrie.

La o cîțiva frați din lipsă de foi leam trimes programă: ertați asta nu să mai întîmplă.

Cine vrea să capete rĕspuns în epistolă, acela trimeată și timbru (bilog), căci altcum il vom rĕspunde numai în posta poporuluĭ.

— **Scrisori**: întrebări, cereri cătră partidă sunt de a se adresa: Szabad Szó, Budapesta VII., István-ut 67. Aicea este locul partidei și de aici secretariul dă sfaturi in ori-ce afacere. Banii să se trimeată pe adresa: Szabad Szó, István-ut 67

— **Abonamentele** să se trimeată numai pe următoarea adresa: **Szabad Szó Budapest, István-ut 67.**

Editura partideĭ socialdemocrate reorganisate din Ungaria
Redactor responsabil: Csenady Deneș.
Tipografia Ștefan Nagel
Budapesta, VII., Vörösmarty-utcza 17.

„Muncitorii, lumeĭ uniți-ve!“